

## ЛІТЕРАТУРА

1. Кримінальний процесуальний Кодекс України // *Голос України*. – 19 травня 2012. – № 90-91.
2. Вирок Заводського районного суду міста Запоріжжя від 21.01.2014 року у справі № 332/3/14-к [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://reyestr.court.gov.ua/Review/37543040>
3. Вирок Хортицького районного суду міста Запоріжжя від 01.08.2014 року у справі № 337/4963/14-к [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://reyestr.court.gov.ua/Review/39997297>
4. Вирок Ленінського районного суду міста Запоріжжя від 22.10.2014 року у справі № 334/9375/14-к [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://reyestr.court.gov.ua/Review/41007904>
5. Вирок Якимівського районного суду Запорізької області від 31.01.2014 року у справі № 330/30/2014-к [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://reyestr.court.gov.ua/Review/36920988>
6. Про прокуратуру : Закон України від 14 жовтня 2014 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1789-12>

## REFERENCES

1. “Criminal Procedure Code of Ukraine”, *Holos Urrainy*, 2012, no. 90-91.
2. “Zavodskiyi Region Court Verdict of Zaporizhzhia on 01.21.2014 in the case № 332/3/14-k”, available at : <http://reyestr.court.gov.ua/Review/37543040>
3. “Khortytyskiy Region Court Verdict of Zaporizhzhia on 01.08.2014 in the case № 337/4963/14-k”, available at : <http://reyestr.court.gov.ua/Review/39997297>
4. “Leninskyi Region Court Verdict of Zaporizhzhia on 22.10.2014 in the case № 334/9375/14- k”, available at : <http://reyestr.court.gov.ua/Review/41007904>
5. “Leninskyi Region Court Verdict of Zaporizhzhia region on 31.01.2014 in the case № 330/30/2014-k”, available at : <http://reyestr.court.gov.ua/Review/36920988>
6. “On Prosecution”: Law of Ukraine on the 14-th of October 2014, available at : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1789-12>

УДК 343.13: 343.16: 343.155

**ОСКАРЖЕННЯ СЛІДЧОМУ СУДДІ РІШЕННЯ СЛІДЧОГО,  
ПРОКУРОРА, ПЕРЕДБАЧЕНОГО П. 7 Ч. 1 СТ. 303 КРИМІНАЛЬНОГО  
ПРОЦЕСУАЛЬНОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ**

Макаров М.А., к.ю.н., здобувач

*Національна академія внутрішніх справ, пл. Солом'янська, 1, Київ, Україна  
Krum\_proces@ukr.net*

Досліджено питання оскарження слідчому судді рішення слідчого, прокурора про відмову в задоволенні клопотання про проведення слідчих (розшукових) дій, негласних слідчих (розшукових) дій. Обґрунтовано думку про те, що сторону захисту, потерпілого варто позбавити права ініціювати проведення слідчим, прокурором таких слідчих (розшукових) дій, як контроль за вчиненням злочину та виконання спеціального завдання з розкриття злочинної діяльності організованої групи чи злочинної організації. Запропоновано із ч.2 ст.93, п.7 ч.1 ст.303 Кримінального процесуального кодексу України виключити положення про оскарження постанови слідчого, прокурора про відмову в задоволенні клопотання про проведення негласних слідчих (розшукових) дій.

*Ключові слова: слідчий суддя, оскарження, слідчий, прокурор, клопотання, відмова, слідчі (розшукові) дії, негласні слідчі (розшукові) дії.*

**ОБЖАЛОВАНИЕ СЛЕДСТВЕННОМУ СУДЬЕ РЕШЕНИЯ СЛЕДОВАТЕЛЯ, ПРОКУРОРА,  
ПРЕДУСМОТРЕННОГО П. 7 Ч. 1 СТ. 303 УГОЛОВНОГО ПРОЦЕССУАЛЬНОГО КОДЕКСА УКРАИНЫ**

Макаров М.А.

*Национальная академия внутренних дел, пл. Соломенская, 1, г. Киев, Украина  
Krum\_proces@ukr.net*

Исследован вопрос об обжаловании следственному судьбе решения следователя, прокурора об отказе в удовлетворении ходатайства о проведении следственных (розыскных) действий, негласных следственных (розыскных) действий. Обосновывается мысль о том, что сторону защиты, пострадавшего следует лишить права инициировать проведение следователем, прокурором таких следственных (розыскных) действий, как контроль за совершением преступления и выполнение специального задания по раскрытию преступной деятельности организованной группы или преступной организации. Предложено из ч.2 ст.93, п.7 ч.1 ст.303 Уголовного процессуального кодекса Украины исключить положение об обжаловании постановления следователя, прокурора об отказе в удовлетворении ходатайства о проведении негласных следственных (розыскных) действий.

*Ключевые слова: следственный судья, обжалование, следователь, прокурор, ходатайство, отказ, следственные (розыскные) действия, негласные следственные (розыскные) действия.*

**CHALLENGING THE DECISION OF AN INVESTIGATOR OR PROSECUTOR TO THE INVESTIGATING JUDGE  
UNDER PARAGRAPH 7 PART 1 OF ARTICLE 303 OF THE CODE OF CRIMINAL PROCEDURE OF UKRAINE**

Makarov M.A.

*National academy of internal affairs, area Solomenska, 1, Kyiv, Ukraine  
Krum\_proces@ukr.net*

The issue of challenging the decision of an investigator or prosecutor rejecting a request for investigative (detective) of action, or covert investigative (detective) action to the investigating judge was studied.

The attention is drawn to the fact that according to the law, only the decision to refuse to conduct those investigations (detective) actions or covert investigative (detective) actions taken by investigator or prosecutor can be challenged. It was determined that a party of the defense, the victim can initiate only two covert investigative (detective) actions by a prosecutor or investigator, i.e. control of a crime and performance of a special task to disclose the criminal activity of an organized group or criminal organization. Therefore, if an investigator or a prosecutor decides to reject a request for their implementation, in accordance with paragraph 7 part 1 article 303 of the Code of Criminal Procedure of Ukraine, a person whose request was rejected, its representative, defender or legal representative shall be entitled to challenge the same to the investigating judge.

The idea that the defense side, the victim should be deprived of the right to initiate the investigative detective actions such as control for the offense and performance of a special task to disclose the criminal activity of an organized group or criminal organization by an investigator or prosecutor is substantiated. It was suggested to exclude a provision on challenging the decision of an investigator or prosecutor to reject a request for the covert investigative (detective) actions from part 2 article 93, and paragraph 7 part 1 article 303 of the Code of Criminal Procedure of Ukraine.

The attention is drawn to the fact that paragraph 7 part 1 article 303 of the Code of Criminal Procedure of Ukraine provides for challenging of only the decision on an investigator or prosecutor to reject a request for the investigation (detective) actions and covert investigative (detective) actions to the investigating judge. However, the evidence can be collected not only by investigators, but also during the proceedings, and the right to challenge them in the latter in case, unless they were performed by an investigator or prosecutor, is not provided to the part of defense under paragraph 7 part 1 article 303 of the Code of Criminal Procedure of Ukraine. Therefore, it was suggested to supplement paragraph 7 part 1 article 303 of the Code of Criminal Procedure of Ukraine with a provisions on challenging against the decision of an investigator or prosecutor to reject a request for the other proceedings undertaken to collect evidence.

Part 2 of article 220 of the Code of Criminal Procedure of Ukraine does not define a period during which the investigator or the prosecutor shall send to the person concerned a copy of the full or partial dismissal of the request for investigative (detective) actions or covert investigative (detective) actions. This gap in the law shall be eliminated. We suggest supplementing part 2 of article 220 of the Code of Criminal Procedure of Ukraine with a provision that an investigator or a prosecutor shall send copy of the said decision to a requestor within one day.

*Key words: investigating judge, appeal, investigator, attorney, petition, denial, investigation (investigative) actions, unspoken investigation (investigative) action.*

У ч.1 ст.303 Кримінального процесуального кодексу України (далі – КПКУ) наведено вичерпний перелік рішень, дій чи бездіяльності слідчого або прокурора, які можуть бути оскаржені заінтересованими учасниками кримінального провадження слідчому судді під час досудового розслідування: 1) бездіяльність, яка полягає в невнесенні відомостей про кримінальне правопорушення до Єдиного реєстру досудових розслідувань після отримання заяви чи повідомлення про кримінальне правопорушення, у неповерненні тимчасово вилученого майна згідно з вимогами ст.169 КПКУ, а також у нездійсненні інших процесуальних дій, які слідчий, прокурор зобов'язаний вчинити у визначений КПКУ строк; 2) рішення про зупинення досудового розслідування; 3) рішення

про закриття кримінального провадження; 4) рішення про відмову у визнанні потерпілим; 5) рішення, дії чи бездіяльність під час застосування заходів безпеки; 6) рішення про відмову в задоволенні клопотання про проведення слідчих (розшукових) дій, негласних слідчих (розшукових) дій; 7) рішення про зміну порядку досудового розслідування та продовження його згідно з правилами, передбаченими главою 39 КПКУ.

Проблематику оскарження слідчому судді тих чи інших рішень, дій або бездіяльності слідчого та прокурора досліджували Д.М. Валігура, Т.В. Корчева, І.М. Одинцова, М.М. Ольховська, В.О. Попелюшко, С.О. Пшенічко, А.Р. Туманянц, Т.О. Чорноморець, О.Г. Яновська та інші науковці.

Метою статті є розгляд питання про оскарження заінтересованими учасниками кримінального провадження слідчому судді рішення слідчого, прокурора про відмову в задоволенні клопотання про проведення слідчих (розшукових) дій та негласних слідчих (розшукових) дій.

Частина 3 ст.93 КПКУ визначає, що сторона захисту, потерпілий, представник юридичної особи, щодо якої здійснюється провадження, здійснює збирання доказів шляхом ініціювання проведення слідчих (розшукових) дій, негласних слідчих (розшукових) дій. Ініціювання ними проведення слідчих (розшукових) дій здійснюється шляхом подання слідчому, прокурору відповідних клопотань.

Згідно зі ст.220 КПКУ ці клопотання слідчий, прокурор зобов'язані розглянути не пізніше трьох днів із моменту подання та задовольнити їх за наявності відповідних підстав. Про повну або часткову відмову в задоволенні клопотання виноситься вмотивована постанова, копія якої вручається особі, яка заявила клопотання, а в разі неможливості вручення цій особі з об'єктивних причин надсилається їй.

У п.7 ч.1 ст.303 КПКУ зазначено, що постанову слідчого, прокурора про відмову в задоволенні клопотання про проведення слідчих (розшукових) дій, негласних слідчих (розшукових) дій може бути оскаржено під час досудового провадження особою, якій відмовлено в задоволенні клопотання, її представником, законним представником чи захисником. Право оскаржити слідчому судді цю постанову слідчого, прокурора є гарантією дотримання прав сторони захисту й потерпілого, яка здатна убезпечити від необґрунтованої відмови від задоволення клопотання [1, с. 139].

Законодавець визначив, що оскарженими можуть бути лише постанови про відмову в проведенні тих слідчих (розшукових) дій і негласних слідчих (розшукових) дій, які здійснюються за рішенням слідчого, прокурора.

Такими є більшість слідчих (розшукових) дій: допит, у тому числі одночасний допит двох чи більше вже допитаних осіб; пред'явлення для впізнання (особи, речей, трупа); огляд (місцевості, приміщень, речей і документів, трупа, огляд трупа, пов'язаний з ексгумацією); слідчий експеримент; освідування особи; проведення експертизи (ст.ст.224, 226, 228-230, 237-241, 243 КПКУ). Винятками є обшук, огляд, слідчий експеримент у житлі чи іншому володінні особи, призначення стаціонарної судово-психіатричної експертизи, які проводяться на підставі рішення слідчого судді.

Що стосується негласних слідчих (розшукових) дій, то відповідно до ст.ст.271, 272 КПКУ за рішенням прокурора проводяться лише дві: контроль за вчиненням злочину та виконання спеціального завдання з розкриття злочинної діяльності організованої групи чи злочинної організації. За рішенням слідчого проводиться лише одна негласна слідча (розшукова) дія, передбачена ст. 272 КПКУ.

Рішення про проведення інших негласних слідчих (розшукових) дій приймає лише слідчий суддя за клопотанням прокурора або за клопотанням слідчого, погодженого з прокурором. Такими діями є аудіо-, відеоконтроль особи, накладення арешту на кореспонденцію, зняття інформації з транспортних телекомунікаційних мереж, зняття інформації з електронних інформаційних систем, обстеження публічно недоступних місць, житла чи іншого володіння особи, встановлення місцезнаходження радіоелектронного засобу, спостереження за особою, річчю або місцем, аудіо-, відеоконтроль місця, негласне отримання зразків, необхідних для порівняльного дослідження (ст.ст.260, 261, 263-264, 267-270, 274 КПКУ).

Зі змісту викладеного можна дійти висновку, що згідно із ч.3 ст.93 КПКУ сторона захисту, потерпілий можуть ініціювати здійснення прокурором, слідчим лише двох вказаних негласних слідчих (розшукових) дій. Якщо ж слідчий, прокурор прийме рішення про відмову в задоволенні клопотання про їх проведення, то відповідно до п.7 ч.1 ст.303 КПКУ особа, якій відмовлено в

задоволенні клопотання, її представник, законний представник чи захисник мають право оскаржити його слідчому судді.

На наше переконання, таке регулювання викликає заперечення. З огляду на вимоги законодавця щодо призначення, підстав і порядку проведення таких негласних слідчих (розшукових) дій, як контроль за вчиненням злочину та виконання спеціального завдання з розкриття злочинної діяльності організованої групи чи злочинної організації, сторону захисту, потерпілого варто позбавити права ініціювати їх проведення слідчим, прокурором. Також вважаємо, що із ч.2 ст.93, п.7 ч.1 ст.303 КПКУ доцільно виключити положення про оскарження постанови слідчого, прокурора про відмову в задоволенні клопотання про проведення негласних слідчих (розшукових) дій.

Привертає увагу обставина, що в п.7 ч.1 ст.303 КПКУ йдеться про оскарження слідчому судді лише рішення слідчого, прокурора про відмову в задоволенні клопотання про проведення слідчих (розшукових) дій та негласних слідчих (розшукових) дій. Однак, як слушно зазначається в юридичній літературі, докази можуть збиратись не лише слідчими, а й процесуальними діями, а право оскарження останніх у разі їх непроведення слідчим чи прокурором на підставі п.7 ч.1 ст.303 КПКУ в сторони захисту не передбачається [2, с. 83-84].

Дійсно, з буквального тлумачення п.7 ч.1 ст.303 КПКУ постає, що вказані в цьому положенні учасники кримінального провадження не мають права на оскарження рішення слідчого, прокурора про відмову в задоволенні їх клопотань про проведення інших процесуальних дій, спрямованих на збирання доказів, які не є слідчими (розшуковими) діями, негласними слідчими (розшуковими) діями.

Цей недолік п.7 ч.1 ст.303 КПКУ необхідно усунути. Пропонуємо доповнити його положенням про оскарження рішення слідчого, прокурора про відмову в задоволенні клопотання про проведення інших процесуальних дій, які здійснюються з метою збирання доказів.

Нам можуть заперечити, посилаючись на ч.3 ст.93 КПКУ, що необхідності в такому доповненні немає, адже сторона захисту, потерпілий, представник юридичної особи, щодо якої здійснюється провадження, мають право самостійно здійснювати збирання доказів шляхом витребування й отримання від органів державної влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій, службових та фізичних осіб копій документів, відомостей, висновків експертів, висновків ревізій, актів перевірок. Отже, навіщо їм надавати право оскаржувати рішення слідчого, прокурора про відмову в задоволенні клопотання про проведення цієї процесуальної дії? Вони самі можуть її провести, не звертаючись до слідчого, прокурора із цим клопотанням.

Необхідність у доповненні п.7 ч.1 ст.303 КПКУ вказаним положенням є очевидною, оскільки законодавцем передбачаються деякі випадки, коли сторона захисту, потерпілий, представник юридичної особи, щодо якої здійснюється провадження, не мають права витребувати ті чи інші документи. Наприклад, відповідно до ч.6 ст.8 Закону України «Про нотаріат» під час досудового провадження лише слідчий і прокурор мають право витребувати від нотаріуса довідки про вчинені нотаріальні дії та інші документи [3].

Таким чином, якщо, наприклад, захисник вважає за необхідне використати ці документи для здійснення захисту підозрюваного, то він має звернутись із клопотанням до слідчого, щоб той провів цю процесуальну дію. Якщо ж слідчий винесе постанову про відмову в задоволенні цього клопотання, захисник не зможе оскаржити її слідчому судді.

Частина 1 ст.304 КПКУ встановлює 10-денний строк, упродовж якого особа має право звернутися зі скаргою на рішення слідчого, прокурора про відмову в задоволенні клопотання про проведення слідчих (розшукових) дій, негласних слідчих (розшукових) дій. Оскільки це рішення оформлюється постановою, строк подання скарги починає обчислюватись із дня отримання особою її копії.

У зв'язку з розглядом цього питання необхідно зазначити, що в ч.2 ст.220 КПКУ не визначається строк, протягом якого слідчий, прокурор повинен направити заінтересованій особі копію постанови про повну чи часткову відмову в задоволенні клопотання про проведення слідчих (розшукових) дій, негласних слідчих (розшукових) дій. Таку прогалину в законі потрібно усунути. Пропонуємо доповнити ч.2 ст.220 КПКУ положенням, що слідчий, прокурор зобов'язаний не пізніше доби направити вказану копію постанови особі, яка заявила клопотання.



Згідно з ч.2 ст.306 КПКУ скаргу на рішення слідчого, прокурора про відмову в задоволенні клопотання про проведення слідчих (розшукових) дій, негласних слідчих (розшукових) дій має бути розглянуто слідчим суддею не пізніше 72 годин із моменту її надходження.

Під час розгляду скарги слідчий суддя повинен дослідити питання, чи існували відповідні підстави, за наявності яких слідчий, прокурор зобов'язаний задовольнити це клопотання. Такими підставами, як наголошується в юридичній літературі, є належність і значимість результатів для кримінального провадження, які можуть бути отримані внаслідок задоволення клопотання. При цьому така належність і значимість можливих результатів презюмується, що означає, що їх відсутність має встановлюватись слідчим чи прокурором поза сумнівом [4, с. 362].

Згідно з п.п.1, 4 ч.2 ст.307 КПКУ за результатами розгляду скарги може бути винесено таку ухвалу слідчого судді: 1) про скасування постанови слідчого, прокурора про відмову в задоволенні клопотання про проведення слідчих (розшукових) дій, негласних слідчих (розшукових) дій у разі визнання її незаконною; 2) про відмову в задоволенні скарги, якщо підстави для її задоволення відсутні.

Деякі науковці, розглядаючи питання про зміст ухвали слідчого судді про скасування рішення слідчого, прокурора (у тому числі щодо відмови в задоволенні клопотання про проведення слідчих (розшукових) дій), стверджують, що вона має містити водночас резолюцію про зобов'язання вчинення певної дії слідчим або прокурором, зокрема й про проведення слідчих (розшукових) дій [5, с. 580].

Вважаємо, що така резолюція є зайвою. Якщо слідчий суддя постановляє ухвалу про скасування рішення про відмову в задоволенні клопотання про проведення слідчих (розшукових) дій, це означає, що слідчий, прокурор зобов'язаний задовольнити заявлене учасником кримінального провадження клопотання про їх проведення.

Встановлений законодавцем судовий контроль за законністю прийняття слідчим рішення про відмову в задоволенні клопотання учасників кримінального провадження про проведення слідчих (розшукових) дій є суттєвою гарантією дотримання їхніх прав, яка здатна убезпечити від незаконної відмови від задоволення клопотання.

Тому ми не поділяємо думку В.К. Волошиної, що вирішувати питання про законність прийняття слідчим рішення про відмову в задоволенні клопотання про проведення слідчих (розшукових) дій повинен прокурор. Автор зазначає, що необхідно передбачити обов'язок слідчого передати прокурору клопотання разом із матеріалами кримінального провадження в разі, якщо він відмовляє в задоволенні клопотання, і зобов'язати прокурора «самостійно вивчити заявлене клопотання та прийняти за ним рішення: або скасувати постанову слідчого та дати йому вказівку про виконання дій, зазначених у клопотанні, або самостійно винести постанову про відмову в задоволенні клопотання (яку, у свою чергу, може бути оскаржено вищому прокурору)» [6, с. 86-87].

За чинним КПКУ сторона захисту може лише клопотати перед слідчим, прокурором, тобто стороною обвинувачення, про проведення слідчих (розшукових) дій. Окремі науковці висловлюються за те, що необхідно інакше регламентувати це питання.

Так, наприклад, Л.Д. Удалова та Д.П. Письменний стверджують: «З метою дотримання принципу рівних можливостей і відповідно до вимог ст.6 Європейської конвенції про захист прав людини зібрані фактичні дані доказами повинні визнаватись лише судом у присутності та за безпосередньої участі сторін обвинувачення й захисту. І тому клопотання про проведення слідчих дій мають вирішуватись не стороною обвинувачення, а слідчим суддею як незалежною в процесуальному змаганні особою» [7, с. 313-314].

Вважаємо, що в реалізації цієї пропозиції немає необхідності, оскільки діяльність сторони обвинувачення щодо вирішення клопотання сторони захисту про проведення слідчих (розшукових) дій, власне, перебуває під судовим контролем. Якщо слідчий, прокурор не задовольняє таке клопотання, особа, якій відмовлено в його задоволенні, її представник, законний представник чи захисник мають право оскаржити це рішення слідчому судді.

#### ЛІТЕРАТУРА

1. Капліна О. Кримінальне процесуальне доказування та його суб'єкти : лекція / О. Капліна // Право України. – 2014. – № 10. – С. 136-147.

2. Смирнов Є. Статус захисника як суб'єкта доказування у кримінальному судочинстві / Є. Смирнов // Підприємництво, господарство і право. – 2014. – № 12. – С. 82-85.
3. Про нотаріат : Закон України від 2 вересня 1993 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 39. – Ст. 382.
4. Кримінальний процес : підручник / Ю.М. Грошевий, В.Я. Тацій, А.Р. Туманянц та ін. ; за ред. В.Я. Тація, Ю.М. Грошевого, О.В. Капліної, О.Н. Шило. – Х. : Право, 2013. – 824 с.
5. Науково-практичний коментар до Кримінального процесуального кодексу України від 13 квітня 2012 року / за ред. О.А. Банчука, Р.О. Куйбіди, М.І. Хавронюка. – Х. : Фактор, 2013. – 1072 с.
6. Волошина В.К. Деякі питання забезпечення права на захист у кримінальному провадженні / В.К. Волошина // Проблемні питання застосування КПК України в сучасних умовах : матеріали круглого столу (Київ, 4 квітня 2014 р.). – К. : ФОП Ліпкан О.С., 2014. – С. 85-88.
7. Удалова Л.Д. Проблеми охорони прав, свобод та законних інтересів учасників кримінального провадження у Кримінальному процесуальному кодексі України / Л.Д. Удалова, Д.П. Письменний // Реформування системи кримінальної юстиції в Україні : збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції з нагоди 10-річчя Ірпінської фінансово-юридичної академії та 80-річчя з дня народження відомого вченого-криміналіста сучасності, доктора юрид. наук, проф. Бахіна Володимира Петровича. – Ірпінь : Ірпінська фінансово-юридична академія, 2012. – С. 311-314.

#### REFERENCES

1. Kaplina, O. (2014), "Criminal procedure proving and its subjects : lecture", *Pravo Ukrainy*, no. 10, pp. 136-147.
2. Smirnov, E. (2014), "Defender's status as a subject of proof proving in criminal proceedings", *Pidpryemnytstvo, hospodarstvo i pravo*, no. 12, pp. 82-85.
3. "On Notary" : Law of Ukraine on the 2nd of September 1993, *Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrainy*, 1993, no. 39, art. 382.
4. Grosheviy, Yu.M., Tatsiy, V.Ya., Tumanants, A.R. et al. (2013), *Kryminalnyi protses : pidruchnyk* [Criminal process : textbook], Pravo, Kharkiv, Ukraine.
5. Banchuk, O.A., Kuybida, R.O. and Khavronyuk, M.I. (editors) (2013), *Naukovo-praktichniy komentar do Kryminalnoho protsesualnoho kodeksu Ukrainy vid 13 kvitnya 2012 roku* [Scientific and practical comment to the Criminal Procedure Code of Ukraine on the 13th of April 2012 Faktor, Kharkiv, Ukraine.
6. Voloshina, V.K. (2014), "Some issues of the right to protection in criminal proceedings", *Problemni pytannya zastosuvannya KPK Ukrainy v suchasnykh umovakh : materialy krugloho stolu* [Problematic issues of CPC of Ukraine application in modern conditions : materias of roundtable], FOP Lipkan O.S., Kyiv, April 4, 2014, pp. 85-88.
7. Udalova, L.D. and Pysmennyi, D.P. (2012), "Problems of rights, freedoms and legitimate interests protection of criminal proceedings' participants in the Criminal Procedure Code of Ukraine", *Reformuvannya systemy kryminalnoyi yustytisyi v Ukraini : zbirnyk materialiv Mizhnarodnoyi naukovo-praktichnoyi konferentsiyi z nahodi 10-richchya Irpinskoyi finansovo-yurydychnoyi akademiyi ta 80-richchya z dnya narodzhennya vidomoho vchenoho-kryminalista suchasnosti, doktora yuryd. nauk, prof. Bakhina Volodymyra Petrovycha* [Reforming the criminal justice system in Ukraine : materials of International scientific conference on the the 10th anniversary of Irpin financial-legal academy and the 80th anniversary of the birthday of famous criminalist scientist of nowadays, Doctor of Law Sciences, Professor, Bahin Volodymyr Petrovych], Irpin financially legal academy, Irpin, pp. 311-314.